

ระบบพฤติกรรมในการบริหารของโรงเรียนรัฐบาล
ประเภทมัธยมศึกษา ในส่วนกลาง

(THE ADMINISTRATIVE BEHAVIORAL SYSTEMS
OF THE GOVERNMENT SECONDARY SCHOOLS
IN BANGKOK AND DHONBURI)

โดย

ดร.ชิต ทรานุชรรัตน์ ค.บ.

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนประกอบการศึกษา ตามระเบียบปริญญาโทตามมติ

ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

พ.ศ. 2513

000236

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนประกอบการศึกษา ตามระเบียบปริมาณหาบัณฑิต

พลม ทรัพย์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

พณสิทธิ์ ทรัพย์ ประธานกรรมการ
วิจิตร ทรัพย์ กรรมการ
พลม ทรัพย์ กรรมการ
..... กรรมการ

ผู้ควบคุมการวิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ทรัพย์

วันที่ 28 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2513

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้สำเร็จลงด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือและแนะนำจากบุคคลหลายฝ่าย ท่านเหล่านั้น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ทะเบียน แผนกโรงเรียนส่วนกลาง กองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา ที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือในการสำรวจทะเบียนครู คณะครูอาจารย์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลาง ที่กรุณาตอบแบบสำรวจความคิดเห็น และอำนวยความสะดวก อาทิครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาด ที่ได้กรุณาให้กำลังใจ แนะนำช่วยเหลือในการค้นคว้า และตรวจแก้วิทยานิพนธ์ จนเป็นที่เรียบร้อย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง.

ครรรจิต ทรานุชรรัตน์

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาาระบบพฤติกรรมในการบริหาร ของสถาบันการศึกษา ระดับต่าง ๆ โดยมุ่งหาความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ เป็นสำคัญ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการบริหารของโรงเรียนรัฐบาล ประเภทมัธยมศึกษาใน ส่วนกลาง โดยส่วนรวม
3. เพื่อเปรียบเทียบแนวพรคนะ หรือความรู้สึกในเรื่องพฤติกรรมในการบริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษา ระหว่าง:
  - ก. ครูชายกับครูหญิง
  - ข. โรงเรียนชายกับโรงเรียนสตรี
  - ค. โรงเรียนชายกับโรงเรียนสหศึกษา
  - ง. โรงเรียนสตรีกับโรงเรียนสหศึกษา
4. เพื่อทราบระบบพฤติกรรมในการบริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาใน ส่วนกลางบางแห่ง

วิธีวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสำรวจความคิดเห็น ซึ่งแปลและเรียบเรียงมาจากแบบสอบถาม OCDQ ของ Halpin และ Croft ประกอบด้วย 8 ข้อทดสอบย่อย รวมทั้งสิ้น 64 ข้อ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นคณะครูอาจารย์ 1,893 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลาง จำนวน 44 โรงเรียน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง 930 คน (ร้อยละ 50) ในจำนวนนี้ 740 คน (ร้อยละ 80) ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นที่ใช้การได้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้วิธีการทางสถิติ โดยคำนวณคิดเป็นร้อยละ

ค่าเฉลี่ย คะแนนมาตรฐาน และได้ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน และ t-test เพื่อคำนวณหาความเชื่อถือได้ และทดสอบความมีนัยสำคัญค่า t

สรุปผลการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความเชื่อถือได้สูงมาก ($r = 0.93$)
2. ระบบพฤติกรรมในการบริหารของโรงเรียนรัฐบาล ประเภทมัธยมศึกษา โดยส่วนรวม มีแนวโน้มเป็นประเภทเปิดโอกาส
3. ครูชายกับครูหญิง มีแนวทัศนคติเกี่ยวกับระบบพฤติกรรมในการบริหาร เป็นประเภทเปิดโอกาสคล้ายคลึงกันทั้งสองเพศ
4. โรงเรียนชาย โรงเรียนสตรี และโรงเรียนสหศึกษา มีแนวโน้มเป็นระบบพฤติกรรมในการบริหาร เป็นประเภทเปิดโอกาสทั้งสิ้น
5. โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนสหศึกษานขนาดเล็ที่เลือกวิเคราะห์ ประเภทละแห่ง มีแนวโน้มเป็นระบบพฤติกรรมในการบริหาร เป็นประเภทเปิดโอกาส และโรงเรียนสตรีขนาดกลางที่เลือกวิเคราะห์แห่งหนึ่งมีแนวโน้มเป็นระบบพฤติกรรมในการบริหารประเภทอิสระ.

ABSTRACT

Statement of the Problem

The study was designed to analyze the administrative behavioral systems of the government secondary schools in Bangkok and Dhonburi under the jurisdiction of the Department of Secondary Education, Ministry of Education. The specific purposes of this research endeavor were as follows:

1. To develop an instrument capable of identifying administrative behavioral systems of all levels of educational institutions aiming at finding the reliability of the instrument.
2. To analyze the administrative behavioral systems of all participating Secondary Schools.
3. To compare the perceptions of the respondents with regard to administrative behavioral systems in terms of:
  - a. Sexes.
  - b. Boy's schools and girl's schools.
  - c. Boy's schools and co-educational schools.
  - d. Girl's schools and co-educational schools.
4. To identify the administrative behavioral systems of some selected schools.

Methods and Procedures

The data-gathering instrument comprised a questionnaire divided into eight subtests with a total of sixty four items adapted from the CCDQ of Halpin and Croft. The questionnaire was filled out by 950 teachers, purposively drawn from 44 secondary schools in Bangkok and Dhonburi. Of all the persons included in the sample, 740 or 80 per cent returned usable questionnaires. The obtained data were then tallied, tabulated, and analyzed, using such statistics as percentage, mean, normalized T-score, analysis of variance, and t-test.

Major Findings

The significant findings of this investigation can be summarized as follows:

1. The reliability of the instrument was very high ($r = 0.93$)
2. The administrative behavioral systems of all participating Secondary Schools tended to be open.
3. The administrative behavioral systems as perceived by the respondents of both sexes tended to be open.
4. The administrative behavioral systems as perceived by the respondents of the Boy's schools, Girl's schools, and Co-educational schools tended to be open.
5. An analysis of each selected representative institution of the large boy's schools, small co-educational schools tended to be open, and the medium girl's schools tended to be autonomous.

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ความเป็นมาของปัญหา	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	5
	ความสำคัญของปัญหา	5
	คำจำกัดความ	6
	วิธีดำเนินการวิจัย	8
	ลำดับขั้นการเสนอข้อมูล	8
2	ผลงานก่อนการเขียนและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง	10
	ภาวะผู้นำ	10
	ขวัญในการทำงาน	20
	การใช้ OCBQ ในการวิจัย	27
3	วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล	36
	วิธีดำเนินการวิจัย	36
	ประชากร	36
	กลุ่มตัวอย่าง	37
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
	การเสนอข้อมูล	45
	การวิเคราะห์ข้อมูล	45
	สรุป	48

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย	49
สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	49
ความเร็วถือโคไคของ เครื่องมือ	56
ระบบพฤติกรรมในการบริหาร	58
โรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลางโดยส่วนรวม	58
การเปรียบเทียบแนวทรรศนะระหว่าง :	
ครูหญิงกับครูชาย	61
โรงเรียนชายกับโรงเรียนสตรี	64
โรงเรียนชายกับโรงเรียนสหศึกษา	69
โรงเรียนสตรีกับโรงเรียนสหศึกษา	72
โรงเรียนบางแห่ง	76
สรุป	80
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	83
ความมุ่งหมาย	83
วิธีดำเนินการวิจัย	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
อภิปราย	91
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	101

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนครูอาจารย์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการวิจัย	37
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	38
3	เลขของกลุ่มตัวอย่าง	49
4	อายุของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสำรวจความคิดเห็น	50
5	อายุราชการของกลุ่มตัวอย่าง	51
6	ระยะเวลาที่ปฏิบัติราชการอยู่ ณ โรงเรียนนั้นๆ	52
7	วุฒิสูงสุดของกลุ่มตัวอย่าง	53
8	ชั้นข้าราชการของกลุ่มตัวอย่าง	54
9	ตำแหน่งหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่าง	55
10	ค่าความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ	56
11	ระบบพฤติกรรมในการบริหารของโรงเรียนโดยส่วนรวม	59
12	จำนวนระดับคะแนนของข้อทดสอบย่อยที่สอดคล้องกับเกณฑ์	60
13	การเปรียบเทียบแนวทรรศนะระหว่างครูหญิงกับครูชาย	62
14	จำนวนระดับคะแนนของข้อทดสอบย่อยที่สอดคล้องกับเกณฑ์	63
15	การทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างครูหญิงกับครูชาย	63
16	การเปรียบเทียบแนวทรรศนะระหว่างโรงเรียนชายกับโรงเรียนสตรี	65
17	จำนวนระดับคะแนนของข้อทดสอบย่อยที่สอดคล้องกับเกณฑ์	66
18	การทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างโรงเรียนชายกับโรงเรียนสตรี	67
19	การเปรียบเทียบแนวทรรศนะระหว่างโรงเรียนชายกับโรงเรียนสหศึกษา	69
20	จำนวนระดับคะแนนของข้อทดสอบย่อยที่สอดคล้องกับเกณฑ์	70
21	การทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างโรงเรียนชายกับโรงเรียนสหศึกษา	71

ตารางที่	หน้า
22	การเปรียบเทียบแนวพรทศนระหว่างโรงเรียนสตรีจัยโรงเรียนสตรีศึกษา 73
23	จำนวนระดับคะแนนของขอทดสอบย่อยที่สอดคล้องกับเกณฑ์ 74
24	การทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างโรงเรียนสตรีกับโรงเรียนสตรีศึกษา 75
25	การเปรียบเทียบแนวพรทศนระหว่างโรงเรียนนางแหง 77
26	จำนวนระดับคะแนนของขอทดสอบย่อยที่สอดคล้องกับเกณฑ์ 79
27	อายุ ขายูราชการ และระยะเวลาที่ปฎิบัติราชการอยู่ ณ โรงเรียนนั้น ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง 86
28	ตำแหน่งหน้าที่ สัน และวุฒิสูงสุดของกลุ่มตัวอย่าง 87
29	ระบบพฤติกรรมในการบริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสวนกลาง โดยสวนรวม 89

รายการแผนภูมิภาพประกอบ

แผนภูมิภาพที่	หน้า
1 ระบบพฤติกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลางโดยส่วนรวม ...	61
2 การเปรียบเทียบแนวตรรกะระหว่างครูหญิงกับครูชาย	64
3 การเปรียบเทียบแนวตรรกะระหว่างโรงเรียนชายกับโรงเรียนสตรี	68
4 การเปรียบเทียบแนวตรรกะระหว่างโรงเรียนชายกับโรงเรียนสหศึกษา	72
5 การเปรียบเทียบแนวตรรกะระหว่างโรงเรียนสตรีกับโรงเรียนสหศึกษา	76
6 การเปรียบเทียบแนวตรรกะระหว่างโรงเรียนชายแห่ง	80